

[Gade]

Mit sidste spørgsmål går til udenrigsministeren. Vi vedtog den 26. oktober i diskussionen om Østeuropa, bl.a. på SF-initiativ, at der skal laves en fond for mellemfolkelig udveksling. Jeg vil gerne spørge udenrigsministeren, om der fra regeringen kan ligge et udspil, så Folketinget inden sommerferien kan vedtage en sådan mellemfolkelig fond for udveksling af mennesker. Dermed kan vi også give det politiske signal, at den ændring af Europa, som vi alle sammen håber på bliver til det gode for os alle sammen, kan vi kun gennemføre, hvis brede kredse i befolkningen er direkte inddraget i det og er en del af det at knytte nye kontakter på tværs af gamle skel.

Pelle Voigt (SF):

Flere af talerne her i dag har været inde på den situation, der er opstået, efter at Øst-Vest-konflikten er brudt sammen, efter Warszawa-pagtens faktiske sammenbrud og NATO's heraf følgende voksende identitetskrise, som også sættes i relief af Tysklands forening.

I den forbindelse har en del nævnt, at Europa på en række punkter er blevet et sikrere sted, men at en række usikkerheder lurer under den overflade, under den spænding, som Øst-Vest-konflikten hidtil har skabt. Mange har hæftet sig ved de mange uløste nationale problemer i Europa, som i disse år kommer op til overfladen.

Det er indlysende, at en ny, samlet sikkerhedsordning i Europa, der indbefatter USA og Canada på den ene side og Sovjetunionen på den anden side, i Helsinkiprocessens ånd og inden for rammerne af Helsinkiprocesen er det eneste, der kan erstatte de militærblokke, som står helt magtesløse over for den serie af problemer, vi ser her.

En række af problemerne i Østeuropa har været nævnt. Vi skal lidt senere have en forespørgselsdebat om Litauen. Men jeg synes, at der er ét problem, som trænger sig på, når man læser den dagsorden, som er foreslået af hr. Svend Auken og af regeringspartierne, og det er, at begrebet menneskerettigheder ikke udtrykkeligt optræder, men kun optræder implicit i teksten.

Jeg vil gerne med udgangspunkt i et helt konkret forhold spørge, hvordan udenrigsministeren har tænkt sig aktivt at arbejde for den tekst, vi har at gøre med her. Og det konkrete

forhold, jeg godt vil pege på, er den nuværende situation i et land, som Danmark er forbundet med igennem NATO-alliancen, nemlig Tyrkiet.

Den 6. april indledte to langvarigt fængslede ledere af to tyrkisk-kommunistiske partier en sultestrejk i deres fængsel, som den danske regering mig bekendt ikke har forholdt sig til.

Den 9. april i år lavede man i Tyrkiet en ny, total undtagelseslovgivning for hele det kurdiske område. Det er en lov, som giver et superguvernørskab ret til at kontrollere al presse. Man har inddraget alle pressekort fra journalister, der har forsøgt at komme ind i området. Man har lukket 4-5 aviser og trykkerier. Man har drevet redaktøren af tidsskriftet »År 2000« under jorden. Man har indført strejkeforbud. Man har gjort det forbudt for arbejdere i de kurdiske områder overhovedet at holde møder og give deres mening til kende. Man har indført administrative regler, hvorefter folk kan deporteres fra områderne på superguvernørens beslutning. Og man har oven i købet forsynet den nye lovgivning med regler, der gør disse indgreb inappellable. Det vil sige, at de ikke kan indbringes for domstolene i Tyrkiet.

I adskillige kurdiske landsbyer er mange mennesker blevet dræbt i de sidste dage. Efter de tyrkiske myndigheders egne oplysninger er man i gang med en stor folkeflytning, hvor i hvert fald 112 landsbyer indtil videre er blevet ryddet og befolkningen deporteret. I Kijakalandsbyen er der for nylig dræbt 28 mennesker, i Mardinprovinsen 13 mennesker, og for få dage siden yderligere 5-10-8-12 i forskellige byer i Kurdistan, hvor modstanden mod disse overgreb breder sig.

Det, jeg må spørge mig selv om, og det, jeg vil spørge udenrigsministeren om, er, om denne fuldstændig utålelige nationale undertrykkelse af det kurdiske folk virkelig går helt upåagtet hen. Hvorfor har der ikke været en lyd fra Danmarks repræsentanter i Europarådet? Hvorfor har der ikke været en lyd fra Danmarks repræsentanter i NATO? Hvorfor har vi ikke hørt noget som helst til den danske regering på noget niveau i forhold til disse fantastiske overtrædelser af elementære nationale og menneskelige rettigheder?

Hvis regeringen i en sammenhæng som denne ikke handler, er det så rimeligt at tro, at regeringen vil handle på de andre felter, som er om-